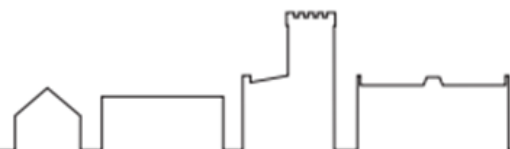

Delårsrapport 2024

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
NÄMNDENS ANSVAR	2
HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE	3
MÅLPROGNOS	4
SAMMANSTÄLLNING AV MÅLPROGNOS	4
OM BEDÖMNING AV MÅL OCH INDIKATORER	4
HÖG KVALITET	4
STOR VALFRIHET	7
STRATEGIOMRÅDE – HÖG ATTRAKTIVITET	8
HÖG EFFEKTIVITET	8
HÅLLBAR UTVECKLING	10
PERSONAL	12
EKONOMI	13
DRIFTREDOVISNING	13
KOSTNADER FÖRDELADE PÅ KOSTNADSSLAG	13
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER.....	14
VOLYMER	16
ALLA PROGNOSEER	17
INVESTERINGAR	17
RISKER	19
EKONOMISKA RISKER	19
RISKER FÖR VERKSAMHET	19
OMVÄRLDSRISKER	19

Inledning

Avsnittet redogör övergripande för delårsrapportens övergripande slutsatser gällande prognos för mål och ekonomi.

För år 2024 prognostiserar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 45,0 miljoner kronor vilket motsvarar 4 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på 300 färre i Danderyd folkbokförda barn och elever än budgeterat, vilket leder till att hemkommunen får lägre kostnader för utbetald peng. Det lägre barn- och elevantalet till trots, prognostiserar kommunens förskolor och skolor i egen regi en ekonomi i balans.

Danderyds verksamheter fortsätter att erbjuda utbildning av hög kvalitet. Vårdnadshavare och elever är, både över tid och i jämförelse med liknande kommuner, nöjda med förskole- och skolverksamheterna som erbjuds i kommunen. Elever och vårdnadshavare anser att man får tillräckligt med stöd och stimulans i sin utbildning samt att barn och elever är trygga i förskola och skola.

Nämndens ansvar

Avsnittet redogör övergripande för nämndens ansvar och verksamhet.

Utbildningsnämnden är ansvarig för den kommunala verksamheten med drift- och huvudmannauppgifter inom förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola samt elevhälsa i kommunal regi. Utbildningsnämnden är även ansvarig för Mörby ungdomsmottagning samt vuxenutbildning genom kommunsamarbetet KCNO.

Utbildningsnämnden organiserar och tillhandahåller också olika tjänster och uppdrag för samtliga barn och elever som är folkbokförda i Danderyds kommun. Detta ansvar innefattar bland annat:

- resursfördelning genom barn- och elevpeng till verksamheter inom utbildningssystemet,
- bidrag för skolskjuts och särskilt stöd,
- myndighetsutövning i enlighet med skollagen gällande skolplikt (grundskola) och kommunalt aktivitetsansvar (gymnasieskola),
- godkännande och tillsyn av fristående förskolor i Danderyd,
- kvalitetsuppföljning.

Utbildningsnämnden, och dess verksamheter, ska förhålla sig till en rad statliga styrdokument utöver de kommunala styrdokumenten. Exempel på dessa är bland annat skollagen, läroplanerna för de olika skolformerna, barnkonventionen, förvaltningslagen och offentlighets- och sekretesslagen.

Händelser av väsentlig betydelse

Avsnittet redogör för händelser som inte är normalt förekommande eller händelser som på annat sätt påverkar verksamheten negativt eller positivt.

- Under 2024 har kommunens elevantal fortsatt att sjunka, i enlighet med tidigare år. Avvikelsen mot den befolkningsprognos som användes vid budget har varit betydande och skapat stora överskott på hemkommunens volymrelaterade kostnader.
- En skolutredning har beslutats av kommunstyrelsen och överlämnats till utbildningsnämnden. Syftet med utredningen var att skapa en hållbar skolorganisation.
- Förvaltningen har fortsatt att digitalisera handläggningen av särskilt stöd, skolskjuts och modersmål vilket inneburit effektivisering av registraturen.
- En ny hyresfördelning har införts i förskolor och skolor i egen regi samt en organisatorisk förändring av skolornas idrottshallar i syfte att skolorna endast ska behöva betala för faktiskt nyttjande av idrottshallarna.
- Nya utbildningsplattformar för skola och förskola, SchoolSoft och Tyra, har upphandlats och implementerats.
- Projektet skolsociala team har startats upp tillsammans med socialförvaltningen. Syftet är att förebygga och minska problematisk skolfrånvaro.
- Samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritidssektor (SSPF) har startat under året och är ett arbetssätt och en samverkansform som är avsedd för brottsförebyggande arbete kring barn och ungdomar som bedöms vara i riskzonen för kriminalitet och/eller missbruk.
- Under året har en ny bildningsdirektör tillträtt.

Målprognos

Avsnittet redogör för nämndens målprognos för helåret samt tillhörande indikatorer och aktiviteter. Målen är fördelade under strategiområden som målen är kopplade till.

Sammanställning av målprognos

Prognos per helår	Uppfylls 	Uppfylls delvis 	Uppfylls ej 	Saknar prognos
Antal	4	2	0	1

Om bedömning av mål och indikatorer

När verksamhetsplan med budget 2024¹ antogs av utbildningsnämnden innehöll dokumentet inga målvärden för indikatorer. Det är därför inte möjligt i delårsrapporten att utvärdera indikatorernas utfall i förhållande till målvärden.²

Målprognosen vilar på en sammanvägd bedömning av indikatorernas utfallsvärde. Viktiga komponenter i denna sammanvägda bedömning är den historiska utvecklingen (trenden), den relativa styrkan – Danderyd i förhållande till liknande kommuner, länet och riket – samt vad som kan utgöra ett rimligt utfall givet det absoluta värdet och de omständigheter som råder.

För kommande års verksamhetsplan med budget 2025 kommer målvärden för indikatorer att inkluderas. Därutöver kommer även bedömningsgrunderna för vilka utfallsmåtten (indikatorerna) utvärderas mot att framgå i en bilaga.

Hög kvalitet

Alla barn och elever i Danderyds verksamheter ges, utifrån sina individuella förutsättningar, stöd och stimulans för att nå så långt som möjligt i sin utbildning.

Prognos för målet: 		
Indikator	Mål	Utfall
Förskola: Mitt barn får det stöd och den hjälp som behövs.	–	95 %
Förskola: Verksamheten är stimulerande för mitt barn.	–	97 %
Skola ³ : Lärarna i min skola hjälper mig i skolarbetet om jag behöver det.	–	89 %
Skola: Tycker du att du får tillräckliga utmaningar i skolarbetet? (alltid/ofta).	–	78 %
Aktivitet		
Inga aktiviteter kopplade till målet.		

Indikatorerna för förskolan visar att vårdnadshavare till Danderyds barn i väldigt hög utsträckning anser att barnen får det stöd och den hjälp som behövs (95 procent) samt möter

¹ UN 2023/1100

² Av detta skäl markeras målvärden med ett streck i denna rapport.

³ Med skola avses grundskola för nyckeltalen i detta mål.

en stimulerande verksamhet i förskolan (97 procent). I jämförelse med Våga Visa-kommunerna⁴ har Danderyd marginellt högre eller likvärdiga värden för nämnda frågor.

Över tid (2018–2024) har andelen vårdnadshavare som anser att barnet på sin förskola får det stöd och den hjälp som behövs uppgått till 94–95 procent. Under de senaste sex åren har andelen vårdnadshavare i Danderyd som anser att förskoleverksamheten är stimulerande för sitt barn inte något enskilt år understigit 97 procent.

Eleverna i skolan anser i mycket hög utsträckning att de får både hjälp och utmaningar i sitt skolarbete. Nästan nio av tio Danderydselever (89 procent) anser att man får den hjälp som behövs i skolarbetet – en siffra som tangerar de senaste sju årens glidande medelvärde. I jämförelse med övriga Våga Visa-kommuner är Danderyds resultat marginellt bättre, 88 procent av Stockholms eleverna svarar positivt på frågan om man får den hjälp som behövs i skolarbetet.

Nästan fyra av fem Danderydselever (78 procent) i åk 5 och åk 8 anser att de får tillräckliga utmaningar i skolarbetet⁵. Detta är en högre andel i jämförelse med rikssnittet (68 procent) och även en högre andel än genomsnittet för ett urval Stockholmskommuner - Täby, Nacka och Värmdö (71 procent).

Även om inte 100 procent av alla barn och elever uppger att man får den hjälp och det stöd samt stimulans i utbildningen som man har rätt till gör bildningsförvaltningen en sammanvägd bedömning om att målet prognostiseras att nås. Bedömningen görs dels mot bakgrund att Danderyds absoluta värden (resultatet på indikatorerna) är höga över tid, dels är höga i jämförelse med liknande kommuner och riket i stort. Trenden över tid indikerar på liknande eller svagt stigande resultat vilket visar på stabilitet i verksamheterna.

Alla barn och elever i Danderyds verksamheter är trygga och mår bra i förskolan och skolan.

Prognos för målet: ◆		
Indikator	Mål	Utfall
Förskola: Mitt barn är tryggt i förskolan.	–	98 %
Förskola: Mitt barn trivs i förskolan.	–	98 %
Skola ⁶ : Jag känner mig trygg i skolan.	–	89 %
Skola: Jag trivs i skolan.	–	89 %
Skola: Jag känner mig stressad över skolarbetet.	–	64 %
Aktivitet		
Inga aktiviteter kopplade till målet.		

För förskolans del uppger nästintill samtliga vårdnadshavare att barnen är trygga och trivs i Danderyds verksamheter. Trenden är mycket stabil – för de senaste fem åren har andelen vårdnadshavare som uppgett att sitt barn är tryggt och trivs i förskolan i Danderyd skiftat mellan 97 och 98 procent. I jämförelse med övriga Våga Visa-kommuner är Danderyds resultat marginellt bättre. De kommuner som ingår i Våga Visa-samarbetet har i genomsnitt ett resultat som är en till två procentenheter lägre än Danderyds resultat sett över de senaste fem åren.

⁴ Danderyds kommun har ingått i ett samarbete ("Våga Visa") där följande Stockholmskommuner deltagit: Nacka, Sollentuna, Täby, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Vallentuna, och Värmdö.

⁵ Data är hämtad från Skolinpektionens "Skolenkät".

⁶ Med skola avses grundskola för nyckeltalen i detta mål.

För skolans del uppger knappt nio av tio Danderydselever att man är trygg i skolan och trivs däri. Andelen trygga elever har dock sjunkit något de senaste fem åren – från 92 procent till 89 procent. Noterbart är att flickors trygghet har sjunkit mer än pojkars trygghet - 2020 upplevde 90 procent av flickorna trygghet medan 2024 hade andelen sjunkit till 86 procent. Pojkars trygghet har under samma tidsperiod rört sig från 94 till 93 procent. Med andra ord är pojkar något mer trygga, både över tid och i relation till flickor som grupp. I jämförelse med övriga Våga Visa-kommuner har Danderyd en marginellt högre trygghet för flickor – 86 procent av flickorna i Danderyd är trygga till skillnad från 84 procent bland övriga kommuner.⁷

Nästan två av tre Danderydselever (64 procent) är stressade över skolarbetet. Över tid ses dock en svagt positiv trend då de fem senaste årens glidande medelvärde är 68 procent. Noterbart är att andelen stressade elever har sjunkit de senaste två åren – från 72 procent till 64 procent.

Skillnaden i stress mellan könen är påtaglig då 77 procent av flickorna upplever stress medan motsvarande siffra för pojkar är 53 procent år 2024. Att andelen stressade elever har sjunkit något de senaste åren (se ovan) kan därför främst förklaras med att pojkars stressnivå har minskat. År 2021 var 63 procent av pojkarna i Danderyd stressade över skolarbetet medan motsvarande siffra var 76 procent för flickorna. Tre år senare var tio procentenheter färre pojkar stressade medan flickorna hade ökat med en procentenhet. Eftersom övriga Stockholmskommuner inte ställer frågan om upplevd stress i Våga Visa-enkäten är det svårt att skatta Danderydelevernas upplevda stress i förhållande till övriga Stockholmelevers stress. En jämförelse med avseende på psykisk hälsa i nyligen genomförd Stockholmsenkät ger dock vid handen att Danderydelevernas situation på intet sätt är unik⁸. I samtliga Stockholmskommuner skattar pojkar en tydligt högre grad av psykiskt välmående än flickor. Pojkar som grupp upplever sig må bättre, sova bättre och vara mer tillfreds med sitt liv än flickor.

Det kan konstateras att Danderyds resultat inte på något sätt sticker ut då flickor i såväl regionala som nationella undersökningar uppvisar ett sämre psykiskt mående än pojkar som grupp. Det ligger inte inom ramen för en delårsrapport att spekulera i orsakerna till detta men forskning har bland annat förklarat skillnaden mellan könen med en lägre grad av självkänsla hos flickor vilket i sin tur kan hänga ihop med samhällets upplevda förväntningar på pojkar och flickor.⁹

För målet som helhet gör bildningsförvaltningen bedömningen att målet prognostiseras delvis att uppnås. Danderyds förskolor och skolor arbetar målmedvetet med att förebygga och förhindra kränkningar samt att öka trivsel och trygghet hos eleverna, vilket återspeglas i förskolornas och skolornas goda resultat (se ovan). Det som primärt gör att målet prognostiseras att inte nås helt och hållet är att en alltför hög andel elever, i synnerhet flickor, upplever stress kring skolarbetet. Vidare uppvisar Danderyd en svagt sjunkande trend vad gäller trygghet – en trygghet som sjunker mer för flickor än för pojkar.

---

⁷ I nyligen genomförda ”Stockholmsenkäten 2024” uppvisar Danderyds flickor en marginellt högre grad av trivsel i skolan i jämförelse med länets flickor.

⁸

<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.160d298419197348a71820/1724835759479/Stockholmsenk%C3%A4ten%202024%20-%20Psykisk%20h%C3%A4lsa%20%C3%A5k%209.pdf>

⁹ ”Unga flickor mår sämre än pojkar”, <https://ju.se/forskning/nyheter/nyhetsarkiv/2024-04-04-unga-flickor-mar-samre-an-pojkar.html>

Danderyds elever har Sveriges högsta kunskapsresultat med avseende på betyg och nationella prov

Prognos för målet: -		
Indikator	Mål	Utfall
Åk 6: Elever med godkända betyg (A-E) i samtliga ämnen. ¹⁰	–	–
Åk 9: Andel gymnasiebehöriga elever.	–	–
Åk 9: Genomsnittligt meritvärde.	–	–
Åk 9: Andel elever med godkända betyg (A-E) i samtliga ämnen.	–	–
Gymnasiet: Andel elever med examen efter tre år/fyra år.	–	–
Aktivitet		
Inga aktiviteter kopplade till målet.		

Indikatorerna presenteras på Skolverkets hemsida följande datum: Åk 9 den 26 september, åk 6 den 23 oktober och gymnasiet den 28 november. Redovisning av mål och indikatorer kommer därför att ske i kommande årsredovisning.

Stor valfrihet

I Danderyds kommun finns en stor valfrihet i utbudet av förskolor och skolor.

Prognos för målet: ●		
Indikator	Mål	Utfall
Förskola/skola: Andel barn och elever som går på den förskola/skola som vårdnadshavare vill.	–	97 % förskola 95 % skola
Förskola: Andel barn som är inskrivna i förskola.	–	92 %
Förskola/skola: Andel vårdnadshavare som anser att utbudet av förskolor och skolor ger en stor valfrihet. ¹¹	–	-
Skola: Andel vårdnadshavare/elever som får sitt förstahandsval i skolvalet.	–	90 %
Aktivitet		
Inga aktiviteter kopplade till målet.		

97 procent av vårdnadshavarna anser att sitt barn går på den förskola man vill. Andelen har varit konstant de senaste fem åren vilket indikerar på stabilitet och hög grad av nöjdhet. I jämförelse med övriga Våga Visa-kommuner är andelen marginellt högre i Danderyd.

För skolans del uttrycker 95 procent av vårdnadshavare att de har sitt barn på den skola som de önskar – också en hög andel som varit stabil över tid och förändrats marginellt de senaste åren.

¹⁰ Samtliga indikatorer för nyckeltalet presenteras och

¹¹ Nyckeltalet kommer inkluderas för mätning först år 2025.

92 procent av barn i åldern 1–5 år är inskrivna på förskola i Danderyds kommun. Detta är länets nästa högsta andel, endast Vaxholm har en högre andel med 92,7 procent. Inkluderas även pedagogisk omsorg i nyckeltalet har Danderyd landets högsta andel barn i åldern 1–5 år som är inskrivna på antingen förskola eller i pedagogisk omsorg – 93,7 procent av barnen går i nämnda verksamheter.

Nio av tio vårdnadshavare/elever fick sina förstahandsval i skolvalet 2024. Denna andel är i nivå med 2023 års andel. Då det saknas officiell regional statistik för Stockholmskommunerna är dessvärre en jämförelse inte möjligt.

Av indikatorerna framgår att Danderyd inte bara ligger i länets och rikets toppskikt vad gäller andelen inskrivna barn på förskola utan nästan samtliga vårdnadshavare är nöjda med sitt barns förskola. Även vårdnadshavarna är i 19 fall av 20 nöjda med sitt barns skolplacering. Allt sammantaget gör bildningsförvaltningen därför prognosen att målet om att ha en stor valfrihet i utbud av förskolor och skolor kommer att nås.

Strategiområde – Hög attraktivitet

Inga mål är kopplade till strategiområdet.

Hög effektivitet

De kommunala enheterna i Danderyd har balans mellan efterfrågan och utbud av platser i förskola och skola.

Prognos för målet: 		
Indikator	Mål	Utfall
Förskola: Beläggningsgrad (inskrivna barn/kapacitet).	–	97 %
Skola ¹² : Beläggningsgrad (inskrivna elever/kapacitet).	–	85 %
Aktivitet		
Inga aktiviteter kopplade till målet.		

Förskolan har en beläggningsgrad (inskrivna barn/kapacitet) på 97 procent. En förskola avviker, Altorp (67 procent), vilket förklaras av att de har en vilande avdelning med en kapacitet om 25 platser. För övriga enheter ligger beläggningsgraden på mellan 90 procent och 103 procent.

Grundskolan har, beräknat efter ett genomsnitt av VT 2024 och HT 2024, en beläggningsgrad (inskrivna elever/kapacitet) på 85 procent. Två skolor avviker signifikant från medelvärdet – Kevingskolan (56 procent) och Vasaskolan (47 procent). På Kevingskolan finns dock anpassad grundskola och de eleverna behöver större lokalyta per elev än en elev i grundskolan. Detsamma gäller för resursklassernas elever i Vasaskolan. Både Kevingskolan och Vasaskolan har flyttat ut och lämnat delar av sina lokaler efter vårterminen för att lokalerna bättre ska anpassas efter antalet elever som har sjunkit på båda skolorna.

Bildningsförvaltningens prognos blir att målet delvis kommer att uppnås. För förskolan kan det argumenteras för att målet kommer att uppnås. En beläggningsgrad på 97 procent får anses väl motsvara ett effektivt resursutnyttjande. Värt att nämna i sammanhanget är att den

¹² Med skola avses grundskola för nyckeltalen i detta mål.

kommunala huvudmannen alltid måste ha viss beredskap (kommunalt utbudsansvar) i form av lediga platser för att snabbt kunna erbjuda barn lediga platser när efterfrågan uppstår.

Skolan däremot kan sägas gå med en alltför stor överkapacitet i förhållande till efterfrågan. Noterbart är dock att denna situation är väl utredd i och med föregående läsårs skolutredning. Några av slutsatserna är att kommunens skolor och rektorsområden behöver ha ett närmare samarbete och att det behövs tydligare styrning vid skolvalet för att så långt som möjligt undvika halvfulla klasser. En annan viktig slutsats handlar om hur resurserna till skolorna ska fördelas, till exempel genom att samnyttja lokaler och fortsätta med det redan implementerade upplägget att alla skolor har samma lokalhyra per elev.

Sammantaget gör bildningsförvaltningen bedömningen att målet prognostiseras att delvis uppfyllas. För förskolans del prognostiseras målet att nås men för skolans del återstår arbete (se ovan) innan målet kan sägas vara helt och hållet uppfyllt.

Utbildningsnämndens verksamheter (egen regi) i Danderyds kommun bedrivs kostnadseffektivt.

Prognos för målet: ●		
Indikator	Mål	Utfall
Antal och andel rektorsområden som håller budget.	–	Förskolan: 4 av 4 Grundskolan: 5 av 7 Gymnasiet: 1 av 1
Hyreskostnad per elev.	–	22 616 kr/elev
Tallrikssvinn per gram och per ätande elev. ¹³	–	-
Aktivitet		
Inga aktiviteter kopplade till målet.		

Löpande besparingar och effektiviseringar har gjorts inom verksamheterna i egen regi under året.

För förskolans del håller samtliga fyra rektorsområden budget. För skolans rektorsområden håller fem av sju rektorsområden budget. Enebyberg, Västra Danderyd, Ekebyskolan, Fribergaskolan och Mörbyaskolan håller budget. Stocksund och Vasaskolan uppvisar avvikelse mot budget. Trots att det kvarstår utmaningar att nå en budget i balans, främst inom en enhet, prognostiserar skola som helhet en budget i balans för 2024.

Hållbar utveckling

Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Prognos för målet: ●
----

¹³ Utfallet görs per helår och redovisas i årsredovisningen.

Indikator	Mål	Utfall
Indexvärde för HME (Hållbart medarbetarengagemang). ¹⁴	–	83,3
Kort- respektive långtidsfrånvaro.	–	-
Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1–9, kommunala skolor. ¹⁵	–	80,6 %
Heltidstjänster i förskolan med förskollärlärligitation, kommunal regi.	–	31 %
Aktivitet		
Inga aktiviteter kopplade till målet.		

För HME (Hållbart medarbetarengagemang) uppvisar bildningsförvaltningens verksamhet ett indexvärde på 83,3 där skalan går från 0 till 100¹⁶. Det går att skönja en svagt stigande trend, för de tre senaste mätillfällena har Danderyds resultat gått från 80,4 till 82 och 83,3. Då kommuner organiserar sina verksamheter på olika sätt är en rättvis kommunövergripande jämförelse inte möjligt. Med detta konstaterat går det dock att slå fast att länets genomsnittliga HME för grundskola och förskoleklass uppgår till 82 för 2024 års undersökning.

För indikatorerna om lärare och förskollärare med legitimation råder en eftersläpning av den officiella statistiken.¹⁷ Av detta skäl används data och statistik från 2023 i delårsrapporten.

Danderyds kommunala enheter uppvisar en sjunkande andel legitimerade förskollärare i jämförelse med 2022. Mellan åren 2022 och 2023 sjönk andelen med sex procentenheter, från 37 procent till 31 procent. Från 2016 och framåt så utgör denna minskade andel en avvikelse.

Danderyds kommun har en lägre andel legitimerade förskollärare än länets genomsnitt. Noterbart här är att länets samtliga 26 kommuner har en lägre andel än rikets genomsnitt (44 procent), något som indikerar på att Stockholmsregionen åtminstone historiskt har haft svårt att nå upp till en efterfrågad andel av legitimerade förskollärare.

Sett över en längre tidsperiod (2016–2023) har Danderyds andel legitimerade och behöriga grundskollärare varit tämligen stabil – bortsett från 2019 då andelen legitimerade lärare uppgick till 85,2 procent har andelen rört sig mellan 80,5 och 82 procent. Under samma period har rikets andel legat på 71–74 procent. Stockholms läns kommuner (genomsnittet) har uppvisat liknande mönster – andelen legitimerade och behöriga lärare har ökat kontinuerligt från 2015 (69,3 procent) till 2023 (73,2 procent).

I jämförelse med länets kommuner har Danderyd en hög andel legitimerade och behöriga lärare. Länsnittet ligger på 72,4 procent och endast en kommun, Sollentuna, har en högre andel legitimerade lärare än Danderyd. Värderat efter senast tillgängliga data kan det därmed slås fast att Danderyds kommunala skolor har en relativt stark position med avseende på utbildade lärare.

Sammantaget gör bildningsförvaltningen bedömningen att målet prognostiseras att nås. Kommunen har en relativt hög nöjdhet hos medarbetarna som grupp (HME-index) och uppvisar här en svagt stigande tendens. Vidare har Danderyd en fortsatt hög andel legitimerade lärare, något som vittnar om kommunens attraktivitet som arbetsgivare. Det som utgör ett frågetecken i sammanhanget är den sjunkande andelen legitimerade förskollärare

¹⁴ Indexvärde för HME ingår som en del i medarbetarundersökningen som görs vartannat år. Detta värde är från 2023. Nästa undersökning görs 2025.

¹⁵ Kolada (N15814). Senast tillgängliga data är från 2023.

¹⁶ Ju högre indexvärde desto bättre och vice versa.

¹⁷ Statistik för 2024 kommer att presenteras v 14 kommande år.

men då detta bara har konstaterats vid ett mättillfälle är det för tidigt att tala om en trend. Vid en eventuellt fortsatt sjunkande trend för årets data behöver läget analyseras och åtgärder vidtas.

Personal

	Antal anställda	Antal årsarbetare 2024	Antal årsarbetare 2023	Förändring
Månadsavlönade	860	796,49	838,18	-41,7
Tillsvidareanställd månadsavlönad	778	735,65	761,80	-26,1
Visstidsanställd månadsavlönad	84	60,84	76,39	-15,5

Med årsarbetare menas i detta fall summan av månadsavlönade medarbetares sysselsättningsgrad enligt avtal omräknat till heltider. Detta innebär exempelvis att en föräldraledig medarbetare och dess vikarie räknas som två årsarbetare trots att endast en av dem är på plats och arbetar. Det finns därför en viss grad av felmarginal att beakta i siffrorna.

Central förvaltning har 24 årsarbetare per 31 augusti 2024, vilket är en minskning med fem årsarbetare jämfört med föregående år. Minskningen är temporär och ett par av vakanserna har redan tillsatts men finns inte med i statistiken per augusti.

Förskolorna i egen regi har 160 årsarbetare per 31 augusti 2024, vilket är sex årsarbetare färre än föregående år.

Skolorna i egen regi har 600 årsarbetare per 31 augusti 2024, vilket är en minskning med 29 årsarbetare jämfört med föregående år. Detta förklaras av att skolorna har anpassat sin organisation på grund av det sjunkande elevantalet.

Övrig verksamhet egen regi har tolv årsarbetare per 31 augusti 2024, vilket är en minskning med två årsarbetare jämfört med föregående år till följd av färre elever hos enheten för flerspråkighet.

Sjukfrånvaron för utbildningsnämndens verksamheter ligger per 31 augusti 2024 på 5,4 procent, vilket är marginellt lägre än föregående år.

Personalomsättning egen begäran ligger per 31 augusti på cirka 6,5 procent, vilket är marginellt högre än föregående år.

Ekonomi

För år 2024 prognostiserar utbildningsnämnden en positiv avvikelse mot budget med 45,0 miljoner kronor vilket motsvarar 4 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på 300 färre i Danderyd folkbokförda barn och elever än budgeterat, vilket leder till att hemkommunen får lägre kostnader för utbetald peng. Det lägre barn- och elevantalet till trots, prognostiserar kommunens förskolor och skolor i egen regi en ekonomi i balans.

Driftredovisning

Tabellen visar nämndens intäkter, kostnader och prognosavvikelse för helåret jämfört med budget och föregående år. Intäkter och kostnader inkluderar även interna transaktioner, främst i form av skolpeng mellan utbildningsnämndens hemkommunansvar och förskolor/skolor i egen regi.

Mnkr	Utfall Aug 2024	Budget Aug 2024	Prognos helår 2024	Budget helår 2024	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2023
Intäkter	557,2	544,3	824,6	817,6	7,0	1%	798,3
Kostnader	-1 190,2	-1 217,2	-1 783,8	-1 821,8	38,0	2%	-1 739,4
Nettokostnader	-633,1	-672,9	-959,2	-1 004,2	45,0	4%	-941,1

För helåret 2024 prognostiserar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 45,0 miljoner kronor vilket motsvarar 4 procent av budgeterade nettokostnader. Hela avvikelsen ligger hos utbildningsnämndens hemkommunansvar och är främst en följd av 300 färre i Danderyd folkbokförda barn och elever i förskola, grundskola och gymnasium än budgeterat. För utbildningsnämndens verksamheter i egen regi prognostiseras en ekonomi i balans.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget med 39,8 miljoner kronor, vilket motsvarar 6 procent av budgeterade nettokostnader. Utbildningsnämndens hemkommunansvar redovisar en positiv avvikelse mot budget med 32,4 miljoner kronor, främst till följd av lägre volymer än budgeterat. Både intäkter och kostnader avviker positivt, intäkterna främst beroende på högre statsbidrag än budgeterat och kostnaderna beroende på lägre utbetald peng då antalet barn och elever varit färre. Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi redovisar en positiv avvikelse mot budget med 7,4 miljoner kronor till följd av överskott på förskolor och central förvaltning. Som helhet kommer det vara färre barn och elever i verksamheterna under höstterminen och då behövs ett upparbetat överskott från vårterminen för att nå en ekonomi i balans.

Kostnader fördelade på kostnadsslag

Tabellen visar utfall, prognos och budget för nämnden fördelat på anslag, volym och egen regi och föregående år.

Mnkr	Utfall Aug 2024	Budget Aug 2024	Prognos helår 2024	Budget helår 2024	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2023
Anslag	-19,4	-20,4	-30,9	-30,9	0,0	0%	-28,1
Volym	-617,5	-648,9	-928,3	-973,3	45,0	5%	-903,1
Egen regi	3,8	-3,6	0,0	0,0	0,0	0%	-9,9
Nettokostnader	-633,1	-672,9	-959,2	-1 004,2	45,0	4%	-941,1

Anslag

Kostnadsslaget anslag avser främst kostnader för nämnd och förvaltning samt övrig verksamhet. För år 2024 prognostiseras ingen avvikelse mot budget.

Volym

Kostnadsslaget volym avser främst utbetald peng för förskola, grundskola (inklusive fritidshem), gymnasium och anpassad skola samt kostnader för vuxenutbildning. För år 2024 prognostiseras ett överskott på 45,0 miljoner kronor för volym, främst till följd av 300 färre barn och elever än budgeterat. Danderyds nya befolkningsprognos från mars 2024 har analyserats tillsammans med det faktiska utfallet. Totalt innehåller prognosen cirka 210 färre barn i åldern 1–19 år jämfört med föregående års befolkningsprognos som låg till grund för innevarande budget. Därutöver har det faktiska utfallet barn och elever under året varit ännu lägre än vad den senaste befolkningsprognosen angivit. Färre folkbokförda barn och elever leder till lägre kostnader för utbetald peng.

Egen regi

Kostnadsslaget egen regi avser de förskolor, skolor och övrig verksamhet som bedrivs av Danderyds kommun, samt central förvaltning egen regi. För 2024 prognostiseras en ekonomi i balans för verksamheterna i egen regi.

Verksamhetens nettokostnader

Tabellen visar fördelningen av nämndens nettokostnader per verksamhet och prognosavvikelse för helåret jämfört med budget och föregående år.

Ansvär (mnkr)	Utfall Aug 2024	Budget Aug 2024	Prognos helår 2024	Budget helår 2024	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2023
Nämnd och förvaltning	-17,1	-18,1	-27,4	-27,4	0,0	0%	-24,7
Förskola	-125,0	-136,0	-186,0	-204,0	18,0	9%	-183,5
Grundskola	-355,0	-368,5	-533,8	-552,8	19,0	3%	-521,7
Gymnasium	-117,2	-119,9	-176,9	-179,9	3,0	2%	-169,4
Kommunal vuxenutbildning	-5,6	-5,7	-7,6	-8,6	1,0	12%	-7,4
Anpassad skola	-14,7	-18,7	-24,0	-28,0	4,0	14%	-21,1
Övrig verksamhet	-2,3	-2,3	-3,5	-3,5	0,0	0%	-3,4
Summa UN hemkommunansvar	-636,9	-669,3	-959,2	-1 004,2	45,0	4%	-931,2
Central förvaltning egen regi	4,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0%	0,2
Förskolor egen regi	2,6	-0,2	0,0	0,0	0,0	0%	0,0
Ungdom och skola egen regi	-3,1	-3,1	0,0	0,0	0,0	0%	-10,5
Övrig verksamhet egen regi	-0,4	-0,4	0,0	0,0	0,0	0%	0,5
Summa UN egen regi	3,8	-3,6	0,0	0,0	0,0	0%	-9,9
Summa Utbildningsnämnden	-633,1	-672,9	-959,2	-1 004,2	45,0	4%	-941,1

Nämnd och förvaltning

För helåret prognostiseras ingen avvikelse.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget med 1,0 miljoner kronor till följd av att kostnaderna inte uppstår jämnt under året.

Förskola (volym)

För helåret prognostiseras en positiv avvikelse mot budget med 18,0 miljoner kronor för förskola. Hemkommunen beräknas i genomsnitt betala förskolepeng för 130 färre barn än vad som beräknades inför budget 2024, vilket leder till lägre kostnader för utbetald peng.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget med 11,0 miljoner kronor för förskola. Antal barn i förskolan har hittills under året varit i genomsnitt 90 barn färre än budgeterat för perioden, vilket resulterat i lägre kostnader för utbetald peng.

Grundskola (volym)

För helåret prognostiseras en positiv avvikelse mot budget med 19,0 miljoner kronor för grundskola. Hemkommunen beräknas betala skolpeng för 140 färre elever än budget, vilket motsvarar cirka 15,0 miljoner kronor i lägre kostnader för utbetald peng. Därutöver bidrar lägre kostnader för särskilt stöd (inklusive skolskjuts) med 1,0 miljoner kronor samt lägre kostnader för nyanländresurs och studiehandledning med 3,0 miljoner kronor till överskottet för grundskola.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget med 13,5 miljoner kronor för grundskola. Avvikelsen beror på i genomsnitt 70 färre elever än budgeterat samt lägre kostnader för skolskjuts, studiehandledning och nyanländresurs. 2,7 miljoner kronor i högre intäkter än budgeterat bidrar också till överskottet, främst retroaktiv ersättning från migrationsverket.

Gymnasium (volym)

För helåret prognostiseras en positiv avvikelse mot budget med 3,0 miljoner kronor till följd av i genomsnitt 30 färre elever än budgeterat. Utbetalda kostnader för juli och augusti är preliminära för gymnasiet då definitivt reglering görs först i september. Det ger en viss osäkerhet i prognosen för höstterminen.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget med 2,7 miljoner kronor för gymnasium till följd av färre elever än budgeterat under vårterminen samt lägre genomsnittlig programpeng än budgeterat.

Kommunal vuxenutbildning (volym)

För helåret prognostiseras en positiv avvikelse mot budget med 1,0 miljon kronor, främst till följd av lägre kostnader för svenska för invandrare.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse med 0,1 miljon kronor.

Anpassad skola (volym)

För helåret prognostiseras en positiv avvikelse mot budget med 4,0 miljoner kronor. 0,6 miljoner kronor avser lägre genomsnittlig peng till följd av lägre behovsgrupper än budgeterat och 3,4 miljoner kronor avser lägre kostnader för skolskjuts. Antalet elever förväntas vara i linje med budget på helåret. Utredningar om mottagande av elever pågår och besluten kan få påverkan på prognosen. Kostnaden per elev i anpassad skola är hög och därför är det alltid en osäkerhet i prognosen.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget på 4,0 miljoner kronor för anpassad skola. 1,4 miljoner kronor avser färre elever i anpassad gymnasieskola under

vårterminen samt lägre behovsgrupper än budgeterat i anpassad grundskola. 2,6 miljoner kronor avser lägre kostnader för skolskjuts.

Övrig verksamhet

För helåret prognostiseras ingen avvikelse mot budget.

Redovisat utfall per 31 augusti är i linje med budget.

Central förvaltning egen regi

För helåret prognostiseras ingen avvikelse mot budget.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget med 4,7 miljoner kronor, en avvikelse som beror på att alla kostnader inte uppstår i den takt som de är budgeterade.

Förskolor egen regi

För helåret prognostiserar förskolor i egen regi ingen avvikelse mot budget.

Redovisat utfall per 31 augusti är en positiv avvikelse mot budget med 2,8 miljoner kronor. Under vårterminen har antalet inskrivna barn i förskolan överstigit budgeterad nivå. Flera enheter har även erhållit mer särskilt stöd än budgeterat vilket har resulterat i 0,8 miljoner kronor högre intäkter än budgeterat. Behovet av vikarier har även understigit budgeterad nivå vilket förklarar 1,8 miljoner kronor lägre personalkostnader än budgeterat.

Ungdom och skola egen regi

För helåret prognostiserar skolorna i egen regi ingen avvikelse mot budget. Trots att grundskolorna inom egen regi prognostiserar en budget i balans kvarstår utmaningar inom främst en enhet med att nå en budget i balans. Danderyds gymnasium prognostiserar en budget i balans.

Redovisat utfall per 31 augusti är i linje med budget för skolorna i egen regi.

Övrig verksamhet egen regi

För helåret prognostiseras ingen avvikelse för övrig verksamhet egen regi.

Redovisat utfall per 31 augusti är i linje med budget.

Volymer

Utbildningsnämnden (antal)	Prognos helår 2024	Budget helår 2024	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2023
Förskola	1 458	1 588	130	8%	1 545
Grundskola	4 556	4 696	140	3%	4 732
Gymnasium	1 706	1 736	30	2%	1 737
Anpassad skola	40	40	0	0%	37
Summa antal	7 760	8 060	300	4%	8 051

Siffrorna i tabellen ovan avser det antal i Danderyd folkbokförda barn och elever som utbildningsnämndens hemkommunansvar betalar utbildning för. Dessa barn och elever kan vara inskrivna i såväl fristående som kommunala verksamheter i och utanför hemkommunen. Prognosen för antal barn och elever inom utbildningsnämndens verksamhetsområden är gjorda med utgångspunkt i senast tillgänglig befolkningsprognosen från mars 2024. I jämförelse med tidigare års befolkningsprognoser är det betydligt färre barn i den här

prognosen än tidigare år. Lägre volymer leder till lägre kostnader för utbetald peng och följaktligen ett överskott mot budget.

Alla prognoser

Sammanställningen nedan visar nämndens budget och prognos per verksamhet vid respektive prognostillfälle.

Ansvar (mnkr)	Budget helår 2024	Prognos 1 Helår 2024	Prognos 2 Helår 2024	Prognos 3 Helår 2024
Nämnd och förvaltning	-27,4	-27,4	-27,4	-27,4
Förskola	-204,0	-199,0	-192,5	-186,0
Grundskola	-552,8	-552,8	-542,8	-533,8
Gymnasium	-179,9	-179,9	-179,9	-176,9
Kommunal vuxenutbildning	-8,6	-8,6	-8,6	-7,6
Anpassad skola	-28,0	-25,0	-28,0	-24,0
Övrig verksamhet	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5
Summa UN hemkommunansvar	-1 004,2	-996,2	-982,7	-959,2
Central förvaltning egen regi	0,0	0,0	0,0	0,0
Förskolor egen regi	0,0	0,0	0,0	0,0
Ungdom och skola egen regi	0,0	-8,1	-6,7	0,0
Övrig verksamhet egen regi	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa UN egen regi	0,0	-8,1	-6,7	0,0
Summa Utbildningsnämnden	-1 004,2	-1 004,3	-989,4	-959,2

Prognosen för utbildningsnämndens hemkommunansvar har förändrats med 23,5 miljoner kronor sedan föregående prognos. Inför prognos 2 erhöles en ny befolkningsprognos som redan då visade på betydligt färre folkbokförda barn och elever i Danderyd än den befolkningsprognos som användes vid budgetering. Vid analys av faktiskt antal inskrivna barn och elever blir prognosen ännu lägre än vad den nya befolkningsprognosen indikerade. Färre barn och elever leder till lägre kostnader för utbetald peng.

Prognosen för utbildningsnämnden egen regi har förbättrats med 6,7 miljoner kronor jämfört med föregående prognos. Primärt till följd av lägre lokalkostnader. Från och med augusti avser hyran för idrottshallarna endast skoltid, övrig tid belastar kultur- och fritidsnämnden. I prognosen har man också tagit hänsyn till centrala medel som kommer att fördelas ut till skolorna vid årets slut. Flera enheter har även erhållit mer särskilt stöd än budgeterat.

Investeringar

Projekt	Utfall Aug 2024	Budget Aug 2024	Prognos helår 2024	Budget helår 2024	Avvikelse Budget - Prognos	Avvikelse mot budget helår %
Investeringar egen regi	0,7	2,0	2,4	3,0	-0,6	20%
Summa Alla projekt	0,7	2,0	2,4	3,0	-0,6	20%

Årets prognostiserade investeringsutfall uppgår till 2,4 miljoner kronor vilket innebär lägre utgifter än budget med 0,6 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på att både förskolor och skolor arbetar aktivt med att minska sina kostnader, vilket även innebär att vara restriktiva med inköp av inventarier.

Risker

Avsnittet redogör för risker av väsentlig karaktär fördelat på ekonomiska risker, risker för verksamhet och omvärldsrisker.

Ekonomiska risker

För utbildningsnämndens hemkommunansvar finns risker i eventuella avvikelser gentemot den befolkningsprognos som används vid budgetarbetet. Budgeten består till största del av kostnader för grundbelopp till förskola, skola, gymnasium, anpassad grund- och gymnasieskola samt vuxenutbildning. Budgeterade kostnader beräknas utifrån befolkningsprognosen samt vissa antaganden, exempelvis gällande andel som går på fritids och vilka gymnasieprogram som Danderyds elever går. Det ekonomiska utfallet är kopplat till dessa volymer. Kostnaden per barn/elev varierar mellan cirka 100.000 kronor och 150.000 kronor beroende på ålder och verksamhet. För en elev i den anpassade grund- och gymnasieskolan är den genomsnittliga kostnaden per elev cirka 600.000 kr. Då kostnaden per barn/elev varierar innebär det att även små avvikelser i volym kan ge stora överskott eller underskott mot budget.

Risker för verksamhet

Det kommunala ansvaret att tillhandahålla förskola och skola

Kommunen behöver ha en beredskap för att kunna tillhandahålla förskole- och skolplatser för alla Danderyds barn och elever. I de fall då barn och elever står utan utbildningsplats till följd av exempelvis en nedläggning av fristående verksamhet i kommunen så måste den kommunala huvudmannen säkerställa mottagande av barn och elever i sina verksamheter. I kombination med avvikelser i befolkningsprognosen (se ovan) ger detta en uppenbar risk för den kommunala huvudmannens möjlighet till långsiktig planering med avseende på både ekonomi och kvalitet i verksamheterna.

Regulatoriska förändringar ger nya förutsättningar

GY25 (Gymnasieskola år 2025) är en reform som innebär att kurser ersätts av ämnen i gymnasieskolan. Denna förändring kommer innebära en omställning för gymnasieskolan att anpassa bemanning, undervisning och betygsättning utifrån det nya regelverket.

Den 1 januari 2025 införs ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. För den kommunala huvudman ger detta en osäkerhet avseende planering av vilka insatser som ska prioriteras framöver samt hur utvecklingsarbetet ska bedrivas.

Omvärldsrisker

Enligt SCB's befolkningsframskrivning¹⁸ förväntas barn i både för- och grundskoleåldern att sjunka i nästan alla kommuner fram till år 2033. Det ställer stora krav på alla kommuner likväl Danderyd att fortsätta anpassa utbudet av förskole- och skolplatser.

¹⁸ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/>